

Кәсіптік стандарт: «Поездар қозғалысын диспетчерлік реттеу»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:
 - 1) Біліктілік – қызметкердің нақты еңбек функцияларын сапалы орындауға дайындық дәрежесі
 - 2) Біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкердің даярлық деңгейіне және құзыретіне қойылатын талаптар жиынтығы
 - 3) Кәсіби кіші топ – еңбек функцияларының тұтас жиынтығымен және оларды орындау үшін қажетті құзыреттермен қалыптастырылған кәсіби топтың бөлігі
 - 4) Кәсіби стандарт – кәсіби қызметтің нақты саласында біліктілік пен құзыреттілік деңгейіне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт
 - 5) Кәсіби топ – жалпы интеграциялық негізі бар және оларды орындау үшін еңбек функциялары мен құзыреттерінің ұқсас жиынтығын көздейтін саланың кәсіби кіші топтарының жиынтығы
 - 6) Мамандық – адамның еңбек қызметінің негізгі кәсібі. арнайы даярлық нәтижесінде алынған және білім туралы тиісті құжаттармен расталатын белгілі бір білімді, іскерлікті, практикалық дағдыларды талап етеді
 - 7) Құзыреті – қызметкердің еңбек қызметінде білімін, іскерлігі мен тәжірибесін қолдану қабілеті
 - 8) Салалық біліктілік шеңбері (СБШ) – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы
 - 9) Ұлттық сабақ жіктеуші (ҚК) – Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын сабақтардың (кәсіптердің) атауларын көрсететін және оларды орындалатын жұмыс түріне сәйкес дағдылардың деңгейі мен мамандануы бойынша жіктейтін сабақтардың (кәсіптердің) жүйеленген тізбесі
 - 10) Ұлттық біліктілік шеңбері – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы
 - 11) структурная характеристика уровней квалификации, признаваемых на рынке труда – шаруашылық жүргізуші субъектілердің экономикалық қызметінің барлық түрлерін жіктеу және кодтау тәртібін белгілейтін, шаруашылық оқшаулаудың әртүрлі дәрежесімен сипатталатын жіктеуіш, дербес шара
 - 12) БТБА Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы – жұмыстарды тарифтеуге, жұмысшыларға біліктілік разрядтарын беруге, сондай-ақ Қызметтің барлық салалары мен салаларында жұмысшыларды даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі бағдарламаларды жасауға арналған
 - 13) Қазақстан Республикасының темір жол көлігін техникалық пайдалану ережесі – Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 30 сәуірдегі № 544 бұйрығымен бекітілген нормативтік акт
 - 14) Темір жол станциясының техникалық-өкімдік актісі (ТРА) – станцияның техникалық құралдарын пайдалануды ұйымдастыру мен тәртібін белгілейтін, поездарды қауіпсіз және кедергісіз қабылдауды, жөнелтуді және тоқтаусыз жүруді, сондай-ақ станция ішіндегі маневрлік жұмыстың қауіпсіздігін регламенттейтін; станцияның және оған іргелес аралықтардың жалпы сипаттамасын, оның шекаралары, оған іргелес кірме жолдар туралы нұсқауларды қамтитын жергілікті құжат
 - 15) Станцияның технологиялық процесі – пойыздар мен вагондарды өңдеудің тәртібі мен дәйектілігін, станцияның техникалық құралдары мен штатын жеке операциялардың ағыны мен параллелизмін қамтамасыз ету үшін ең жақсы пайдалануды, сондай-ақ олардың әрқайсысына уақыт шығындарын азайтуды және мемлекеттік жұмыстағы үйлесімділікті қамтамасыз ететін станция жұмысын ұйымдастыру жүйесі туралы Жергілікті акт
 - 16) SCB және байланыс құрылғылары – дабыл, орталықтандыру және құлыптау және байланыс құрылғылары.
 - 17) –
3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады
 - 1) БМ – басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы, қызметкерлердің лауазымдық міндеттері мен біліктілігіне қойылатын талаптарды айқындау кезінде біркелкілікті қамтамасыз ететін анықтамалық

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Поездар қозғалысын диспетчерлік реттеу
5. Кәсіптік стандарттың коды: H52211082
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
H Көлік және қоймалау
52 Жүктерді қоймаға қою және қосалқы көлік қызметі

52.2 Қосалқы көлік қызметі

52.21 Құрлықтағы жол көлігінің қосалқы қызметі

52.21.1 Темір жолды пайдалану

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Теміржол көлігіндегі пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру және басқару

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Поезд диспетчері - 4 СБШ-нің деңгейі

2) Вагон паркін реттеу жөніндегі диспетчер - 4 СБШ-нің деңгейі

3) Жол локомотив диспетчері - 4 СБШ-нің деңгейі

4) Бағыттағы тасымалдарды басқару жөніндегі аға диспетчер - 5 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Поезд диспетчері»:			
Топтың коды:	3157-1		
Қызмет атауының коды:	3157-1-007		
Кәсіптің атауы:	Поезд диспетчері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Темір жолкөлігінде тасымалдауды ұйымдастыру және қозғалысты басқару	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	кемінде 5 жыл, оның ішінде сыныптан тыс, 1 немесе 2-сыныпты станция бойынша кезекші/ маневрлік диспетчер/ станциялық диспетчер кемінде 2 жыл; - - Түрі, жұмыс тәжірибесі, жоғарыда аталған лауазымдарда кемінде 5 жыл, оның ішінде кемінде 2 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Диспетчерлік учаскеде Поездар қозғалысын ұйымдастыру және басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Учаскеде алдағы пойыз жұмысын жоспарлау 2. Поездар қозғалысының кестесін және пайдалану жұмысының ауысымдық жоспарын орындауды ұйымдастыру. 3. СОБ және байланыс құрылғыларының қалыпты жұмысы бұзылған кезде және қауіпті жүктерді тасымалдау кезінде авариялық жағдайлардың салдарын жою кезінде Поездар қозғалысын ұйымдастыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Учаскеде алдағы пойыз жұмысын жоспарлау	Дағды 1: Аралас учаскелердегі және жалпы бөлімше бойынша поезд жағдайымен және қолданыстағы нұсқаулармен танысу	Машықтар:	
		1. Темір жол тасымалын жедел басқару бойынша ақпараттық-талдамалық автоматтандырылған жүйелерді пайдалану. 2. Пойыздардың орындалған қозғалысының кестесін оқыңыз. 3. Учаске бойынша пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру бойынша деректерді талдау.	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ПТЭ, өзінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде 2. Өз лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде теміржол тасымалдарын басқаруға қатысты жергілікті нормативтік актілер
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	<p>Дағды 2: Поездар қозғалысын ұйымдастыру бойынша автоматтандырылған жүйелерде келіп түскен ақпаратты жинақтау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Темір жол тасымалын жедел басқару бойынша ақпараттық-талдамалық автоматтандырылған жүйелерді пайдалану. 2. Станцияның жұмысын бағалаңыз және түзетулер енгізіңіз <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ПТЭ, өзінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде. 2. Өз лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде теміржол тасымалдарын басқаруға қатысты жергілікті нормативтік актілер
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
<p>Еңбек функциясы 2: Поездар қозғалысының кестесін және пайдалану жұмысының ауысымдық жоспарын орындауды ұйымдастыру.</p>	<p>Дағды 1: Ауысымдық-тәуліктік тапсырманы орындау. Технологиялық "терезелерді" ұсыну</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участкедегі техникалық құралдардың өткізу қабілетін ескере отырып, поездардың орындалған қозғалысының кестесін жүргізу. 2. Өзгермелі поездық жағдайда учаске бойынша поездардың қозғалысын ұйымдастыру жөнінде шешімдер қабылдау. 3. Участке бойынша пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру бойынша құжаттамаларды ресімдеу. 4. Сайтта көрсеткілер мен сигналдарды басқарудың басқару құрылғыларын қолданыңыз. 5. Байланыс құралдарын қолдана білу. 6. Участке бойынша пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру мәселелері бойынша сабақтас қызметтермен өзара іс-қимыл жасау.

	<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Өз лауазымдық міндеттерін орындау үшін теміржол тасымалын жедел-диспетчерлік басқару жөніндегі жергілікті нормативтік актілер. Дабыл, орталықтандыру және бұғаттау (СОБ) және байланыс құрылғыларының жұмыс принципі. ПТЭ, өзінің лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде. Темір жолдармен қауіпті жүктерді тасымалдау кезінде еңбекті қорғау талаптары және авариялық жағдайларды жою тәртібі. Теміржол станцияларының схемалары, ТРА және станцияның техникалық процестері. Станцияның, полигонның пайдалану жұмысының көрсеткіштері мен техникалық нормалары. Қозғалысты реттеу жүйелері кезінде Поездар қозғалысын ұйымдастыру тәртібі мен қағидалары. Азаматтық қорғаныс және іс-шаралар саласындағы міндеттер. Пойыздардың қозғалыс кестесі. Пойыздарды қалыптастыру жоспары. Жүк вагондарының жабдықтарын орнату, оларды жұмыстарды орындау үшін қажетті көлемде пайдалану ережелері. Ақпараттық хабарламаларды қабылдау, жасау және беру тәртібі. Пайдалану жұмысының көрсеткіштері мен техникалық нормалары. Ақпараттық-аналитикалық автоматтандырылған жүйелердің жұмыс принципі
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
<p>Дағды 2: Диспетчерлік учаскеде поездар мен станцияларды локомотивтермен және локомотив бригадаларымен қамтамасыз етуді ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> Айналым пункттерінде локомотив бригадаларының Еңбек және демалыс режимінің сақталуын бақылау. Локомотивтерді пайдалану бойынша көлемдік және сапалық көрсеткіштер жоспарларының орындалуын бақылау <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> Темір жол көлігіндегі еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі техникасының талаптары. Пайдалану жұмысының көрсеткіштері мен техникалық нормалары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>-</p>
<p>Дағды 3: Құжаттаманың белгіленген нысандарын жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> Маневрлік жұмыс өндірісінің автоматтандырылған ақпараттық-аналитикалық жүйелерін пайдалану. Белгіленген нысандар бойынша құжаттаманы ресімдеу

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде ПТЭ. 2. Поездардың қозғалысын басқаруды ұйымдастыру, лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде бөлек пункттерде маневрлік жұмыс жүргізу жөніндегі жергілікті нормативтік актілер. 3. Вагондар, жүк және жүк алушылар туралы деректерді кодтау тәртібі, жүк вагондарын нөмірлеу жүйесі және вагонды шартты белгілеу. 4. Теміржол станцияларын бірыңғай желілік белгілеу. 5. Маневрлік жұмыс кестесін жүргізу және жұмыс парақтарын ресімдеу тәртібі. 6. Пойыздардың қозғалыс кестесі. 7. Теміржол вокзалының ТРАСЫ және оның қосымшалары. 8. Теміржол вокзалының техникалық процесі. 9. Белгіленген нысандағы бланкілерді толтыру және поездық құжаттаманы жүргізу тәртібі. 10. Дабыл, орталықтандыру және бұғаттау (СОБ) және байланыс құрылғыларын пайдалану тәртібі. 11. Ақпараттық хабарламаларды қабылдау, жасау және беру тәртібі. 12. Теміржол көлігіндегі еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптары лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 3: СОБ және байланыс құрылғыларының қалыпты жұмысы бұзылған кезде және қауіпті жүктерді тасымалдау кезінде авариялық жағдайлардың салдарын жою кезінде Поездар қозғалысын ұйымдастыру.	Дағды 1: СОБ және байланыс құрылғыларының қалыпты жұмысы бұзылған кезде Поездар қозғалысын ұйымдастыру	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SCB құрылғыларының қалыпты жұмысының бұзылу түрін анықтаңыз. 2. СОБ және байланыс құрылғыларының қалыпты жұмысы бұзылған жағдайда Поездар қозғалысын ұйымдастыру бойынша құжаттаманы ресімдеу. 3. Диспетчерлік учаскеде поездарды өткізуді ұйымдастыру жөнінде шешімдер қабылдау
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поездардың қозғалысын басқаруды ұйымдастыру, лауазымдық міндеттерін орындау үшін қажетті көлемде бөлек пункттерде маневрлік жұмыс жүргізу жөніндегі жергілікті нормативтік актілер. 2. Байланыс және теміржол автоматикасы және телемеханика құрылғылары мен жүйелерінің жұмыс принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Қауіпті жүктерді тасымалдау кезінде авариялық жағдайларды жою жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тасымалдау құжаттары бойынша қауіпті жүктердің сипаттамаларын анықтау. 2. Диспетчерлік учаскеде авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру
	<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қауіпті жүктерді тасымалдау ережелері. 2. Қауіпті жүктерді тасымалдау кезіндегі авариялық жағдайлар кезіндегі зардаптарды жою тәртібі. 3. Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормалары 	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Шешім қабылдау қабілеті	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3157	жол менеджері	
	3157	Станция диспетчері	
10. Кәсіптің карточкасы «Вагон паркін реттеу жөніндегі диспетчер»:			
Топтың коды:	3157-1		
Қызмет атауының коды:	3157-1-006		
Кәсіптің атауы:	Вагон паркін реттеу жөніндегі диспетчер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс тәжірибесі кемінде 4 жыл, оның ішінде сыныптан тыс, 1 немесе 2-сыныпты станция бойынша кезекші/ маневрлік диспетчер/ станциялық диспетчер кемінде 2 жыл; -Типті, жұмыс тәжірибесі 5 жылдан кем емес, оның ішінде жоғарыда аталған лауазымдарда 2 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жүк жұмысы бойынша ауысымдық-тәуліктік тапсырманы орындауды ұйымдастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Вагондарды тиеу - түсіру жөніндегі жоспардың орындалуын ұйымдастыру 2. Жүк жұмысы бойынша есептілікті жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Вагондарды тиеу - түсіру жөніндегі жоспардың орындалуын ұйымдастыру	Дағды 1: Вагондарды тиеу және түсіру жоспарын орындау үшін жылжымалы құрамның қажетті мөлшерімен қамтамасыз ету	Машықтар:	
			Вагондарды тиеу, түсіру, тәуліктік жоспардың орындалуын бақылау және түзету. Интроспекция дағдылары
		Білімдер:	Темір жолдарды техникалық пайдалану тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, поездардың қозғалысы және маневрлік жұмыс, жүктерді тасымалдау, поездық, жүк және маневрлік жұмыс жөніндегі басшылық құжаттар туралы білім
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Дағды 2: Жергілікті жүкті тасымалдаудың орындалуын және бос вагондарды беру жөніндегі реттеу тапсырмасын бақылау		Машықтар:	
			Бос вагондарды бөлу кезіндегі қызметті бақылау және түзету, жергілікті жүкті тасымалдауды орындау
		Білімдер:	1. Қозғалыс кестелерімен және пойыздарды қалыптастыру жоспарымен жұмыс істеу тәсілдері, принциптері мен тәсілдері. 2. Тиеу, түсіру кезінде станцияларда қолданылатын жылжымалы құрамның, жабдықтар мен механизмдердің мақсаты мен техникалық сипаттамалары

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 3: Станцияда жергілікті жүктің қарқынды түсуі кезінде тағайындау қосымша құрама, әкету және беру поездарын ұйымдастыру	Машықтар:	Жергілікті жүктің қарқынды түсуі кезінде станцияның жұмысын бағалау және оңтайлы шешімдер қабылдаңыз
		Білімдер:	1. Темір жолдарды техникалық пайдалану тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, поездар қозғалысы және маневрлік жұмыс жөніндегі талаптар. 2. Жол бөлімшесі станциясының техникалық-өкімдік актілері. 3. Станция жұмысының технологиялық процестері
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Жүк жұмысы бойынша есептілікті жүргізу	Дағды 1: Маршруттарды тиеуді және қалыптастыруды ұйымдастыруды бақылау	Машықтар:	Станцияның жұмысын бағалаңыз және түзетулер енгізіңіз. 2. Маршруттарды қалыптастыруға байланысты бағыныштылардың жұмысын бақылау
		Білімдер:	Поездық, жүк және маневрлік жұмыс, жүк жұмысын жоспарлау тәртібі бойынша басшылық құжаттар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Жүк жұмыстарының кестесін жүргізу.	Машықтар:	1. Жүк жұмыстарының кестесін орындау кезінде бағалау және шешім қабылдау. 2. Жүк жұмыстарын орындау нәтижелері туралы анықтамалық ақпаратты дайындау және беру кезіндегі қызметті бақылау және түзету
		Білімдер:	Поездық, жүк және маневрлік жұмыс, жүк жұмысын жоспарлау тәртібі бойынша басшылық құжаттар
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-		
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Шешім қабылдау қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3157	Пойыз диспетчері	
	3157	Вагон паркін реттеу жөніндегі Диспетчер	
	3157	Вагон депосының диспетчері	
11. Кәсіптің карточкасы «Жол локомотив диспетчері»:			
Топтың коды:	3157-1		
Қызмет атауының коды:	3157-1-003		
Кәсіптің атауы:	Жол локомотив диспетчері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: -	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс тәжірибесі кемінде 4 жыл, оның ішінде сыныптан тыс, 1 немесе 2-сыныпты станция бойынша кезекші/ маневрлік диспетчер/локомотив бригадаларының машинист-нұсқаушысы/ локомотив депосы бойынша кезекші кемінде 2 жыл; - Жоғарыда аталған лауазымдардағы жұмыс тәжірибесі.	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін учаске шегінде поездарды локомотивтермен және локомотив бригадаларымен қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Поездық және маневрлік жұмыс жоспарына локомотивтер мен локомотив бригадаларын байлау. 2. Локомотивтердің айналыс учаскесінің шекараларында пайдаланылуын бақылау 3. Есептілікті жүргізу және кезекшілікті тапсыруға дайындық
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Поездық және маневрлік жұмыс жоспарына локомотивтер мен локомотив бригадаларын байлау.	Дағды 1: Локомотивтердің орташа тәуліктік өнімділігі, орташа тәуліктік жүгірісі, жүк поезының орташа салмағы және локомотив бригадаларының үздіксіз жұмыс істеу ұзақтығының белгіленген нормативтері бойынша тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету	Машықтар: Локомотив депосының жұмысын бағалау және поездарды локомотивтермен және локомотив бригадаларымен қамтамасыз ету жөнінде шешімдер қабылдау Білімдер: Темір жолдарды техникалық пайдалану тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, пойыздардың қозғалысы және маневрлік жұмыс, темір жолдардағы дабыл бойынша талаптар, локомотивтерді пайдалану жөніндегі басшылық құжаттар
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Локомотивтерді жөндеудің жоспарлы түрлеріне қою кестесіне сәйкес жөндеу және техникалық қызмет көрсету үшін тіркеу депосына локомотивтерді жіберу	Машықтар: Локомотивтердің техникалық жай-күйін бағалау, локомотивтерді техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің әртүрлі түрлеріне бағыттау үшін шешімдер қабылдау Білімдер: Пойыздардың қозғалыс кестесімен, жөндеу және техникалық қызмет көрсету үшін локомотивтерді тіркеу депосына қайтару жоспарымен жұмыс істеу тәсілдері, принциптері мен тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 1: Поездар қозғалысының белгіленген кестесі бойынша локомотивтердің айналыс учаскелерінің шекараларында пайдаланылуын бақылайды	Машықтар: Пойыздардың қозғалыс кестесінің орындалуын бағалау және қажет болған жағдайда түзету Білімдер: Темір жол көлігіндегі еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі жөніндегі нормаларды қолдану тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Локомотивтерді ұстау және олардың айналымы, станциялық және депо жолдарындағы локомотивтердің тоқтап қалуы нормаларын орындау	Машықтар: Локомотивтердің айналымы, станциялық және депо жолдарындағы локомотивтердің тоқтап қалуы бойынша жұмысты бақылау және түзету	
		Білімдер: Қозғалыс мөлшерін, поездар қозғалысының кестесін өзгерту кезінде локомотив бригадаларының санын жедел реттеу жүйелерін қолдану тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 3: Есептілікті жүргізу және кезекшілікті тапсыруға дайындық	Дағды 1: Локомотив паркінің болуы мен жай-күйі, олардың жұмысына байланысты көрсеткіштердің орындалуы туралы анықтамалық ақпаратты дайындау	Машықтар: Локомотив паркінің жай-күйі туралы анықтамалық ақпаратты дайындау кезіндегі интроспекция, локомотивтердің жұмысына байланысты көрсеткіштерді орындау кезінде бағалау және шешім қабылдау	
		Білімдер: Локомотив бригадаларының санын жедел реттеу жүйелерін қолдану тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Локомотивтер мен локомотив бригадаларының орындалған жұмыс кестесін және міндеттер шеңбері бойынша басқа да құжаттаманы жүргізу	Машықтар: Локомотивтердің орындалған жұмыс кестесін оқыңыз	
		Білімдер: Локомотивтерді пайдалану, Экономика және өндірісті басқару, жұмысшылардың еңбек және демалыс режимі кезінде міндеттерді қою және шешу тәсілдері, принциптері мен тәсілдері	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Шешім қабылдау қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3157	Пойыз диспетчері	
	3157	Темір жол бөлімшесінің локомотив диспетчері	
12. Кәсіптің карточкасы «Бағыттағы тасымалдарды басқару жөніндегі аға диспетчер»:			
Топтың коды:	3157-1-001		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Бағыттағы тасымалдарды басқару жөніндегі аға диспетчер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	жұмыс тәжірибесі лауазымдарда кемінде 3 жыл: бөлімше бойынша кезекші/поезд (тораптық) диспетчері.		

Формалды емес және информгалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Темір жолдың поездық жұмысының тәуліктік жоспарының орындалуын бақылау және түзету.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қызмет көрсетілетін учаскеде ауысымдық-тәуліктік жұмыс жоспарының тапсырмаларын орындауды ұйымдастыру 2. Пойыздардың қозғалысын басқару және пойыздардың қозғалыс кестесін орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Қызмет көрсетілетін учаскеде ауысымдық-тәуліктік жұмыс жоспарының тапсырмаларын орындауды ұйымдастыру	Дағды 1: Поезд және жүк жұмысының ауысымдық-тәуліктік жоспарының, вагон ағындарын бағыттаудың белгіленген тәртібінің тапсырмаларын орындау	Машықтар: 1. Темір жол тасымалын жедел басқару бойынша ақпараттық-талдамалық автоматтандырылған жүйелерді пайдалану. 2. Пойыздардың орындалған қозғалысының кестесін оқыңыз. 3. Полигон бойынша пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру бойынша деректерді талдау.
		Білімдер: Локомотивтерді ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша поездардың астына байлау тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, құрама поездардың жұмысы, тез бұзылатын жүкпен поездарды өткізу, поездарды кедергісіз өткізу және кестені орындау, кешігіп келе жатқан жолаушылар поездарын енгізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Ішкі түйіспелер бойынша жергілікті және транзиттік жүкті беруді, сондай-ақ жергілікті жүкті тасымалдауды сақтау	Машықтар: 1. Темір жол тасымалын жедел басқару бойынша ақпараттық-талдамалық автоматтандырылған жүйелерді пайдалану. 2. Пойыздардың орындалған қозғалысының кестесін оқыңыз. 3. Полигон бойынша пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру бойынша деректерді талдау.
		Білімдер: Локомотивтерді ішкі түйіспелер бойынша поездарға байлау тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, құрама поездардың жұмысы, кестені орындау және поездарды кедергісіз өткізу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша поездардың астына локомотивтерді байлауды, құрама поездардың жұмысын, тез бұзылатын жүктері бар поездардың өтуін бақылау	Машықтар: 1. Жағдайды бағалау және ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша пойыздардың астындағы локомотивтердің байланысын бақылау кезінде шешім қабылдау. 2. Жүрдек жүк поездарын өткізуді ұйымдастыру жөнінде дербес шешімдер қабылдау.
	Білімдер: Ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша поездардың астына локомотивтерді байлау тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, құрама поездардың жұмысы, тез бұзылатын жүкпен поездарды өткізу.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2: Пойыздардың қозғалысын		

басқару және пойыздардың қозғалыс кестесін орындау	Дағды 1: Кестені орындау және жолаушылар және жүк поездарын кедергісіз өткізу, сондай-ақ кешігіп келе жатқан жолаушылар поездарын кестеге енгізу жөнінде шаралар қабылдау	Машықтар: 1. Пойыздардың орындалған қозғалысының кестесін оқыңыз. 2. Қажет болған жағдайда пойыздардың қозғалыс кестесін түзету.
		Білімдер: 1. Пойыздардың қозғалыс кестесін орындау және пойыздарды кедергісіз өткізу, кеш жолаушылар пойыздарын іске қосу тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Ұзын құрамдас бөліктер 132 / 10000 орындалған қозғалыс кестесінде көрсетілген ұзын құрамды және ауыр салмақты поездарды өткізу, поездарды қалыптастыру жоспарының орындалуы	Машықтар: 1. Пойыздардың орындалған қозғалысының кестесін оқыңыз. 2. Қажет болған жағдайда пойыздардың қозғалыс кестесін түзету.
		Білімдер: Локомотивтерді ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша поездарға байлау тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, ұзын құрамды және ауыр салмақты поездарды өткізу, поездар қозғалысының кестесін орындау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 3: Рейстік модель бойынша жүк поездарының қозғалыс кестесінің орындалуын талдау	Машықтар: 1. Пойыздардың орындалған қозғалысының кестесін оқыңыз. 2. Қажет болған жағдайда пойыздардың қозғалыс кестесін түзету.
		Білімдер: Локомотивтерді ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша поездарға байлау, жүк поездарын рейстік модель бойынша өткізу тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 4: Құрылыс және жөндеу жұмыстарына арналған технологиялық "терезелерді" беру кезіндегі қызметті, поездарды өткізудің вариантты кестесінің болуын, поездарды "терезе" өткізілгенге дейін және одан кейін жеткізу тәртібін бақылау	Машықтар: 1. Технологиялық "терезелерді" ұсынған кезде жағдайды бағалау және пойыздардың қозғалыс кестесін түзету. 2. "Терезе" өткізілгенге дейін және одан кейін пойыздарды жеткізу тәртібін түзету.
	Білімдер: Ішкі және сыртқы түйіспелер бойынша поездардың астына локомотивтерді байлау тәсілдері, қағидаттары мен тәсілдері, құрама поездардың жұмысы, тез бұзылатын жүкпен поездарды өткізу, поездарды кедергісіз өткізу және кестені орындау, кешігіп келе жатқан жолаушылар поездарын енгізу.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Шешім қабылдау қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3157	Пойыз диспетчері
	3157	НКЗ-дағы бағыттар бойынша аға диспетчер жоқ

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы:

14. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

"KAZOGISTICS" көліктік және логистикалық ұйымдар мен қауымдастықтар одағы " ЗТБ (Қазақстан көлікшілер одағы)

Орындаушылар:

Альмагамбетов К.Е., +7 (717) 260 04 38, statsurina@kazlogistics.kz

15. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -

17. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

18. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2023 г.

19. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2026 г.